

Home>Court procedures>Civil cases>Which country's court is responsible?

In welk land is de rechtbank bevoegd?

Bulgaria

1 Moet ik mij wenden tot een gewone rechtbank of tot een gespecialiseerde rechtbank (bijvoorbeeld een arbeidsrechtbank)?

In civiele procedures zijn de gewone rechtbanken bevoegd om geschillen en andere uit civielrechtelijke betrekkingen voortvloeiende rechtskwesties te behandelen en te beslechten (artikel 14, lid 1, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (Grazhdanski protsesualen kodeks). Bepaalde grote provinciale rechtbanken hebben afzonderlijke kamers voor handelsgeschillen, naast de civiele en strafkamer(s).

Vorderingen tot vergoeding van schade die natuurlijke of rechtspersonen hebben geleden als gevolg van onrechtmatige rechtshandelingen of onrechtmatig handelen of nalaten door uitvoerende organen of hun werknemers in de loop van of in verband met de uitvoering van administratieve activiteiten, vormen een uitzondering op deze regel. In die gevallen zijn in eerste aanleg de bestuursrechtbanken bevoegd, die kennis nemen van alle bestuursrechtelijke zaken betreffende de afgifte, wijziging, intrekking of vernietiging van administratieve handelingen en bestuursrechtelijke overeenkomsten en betreffende bescherming tegen onrechtmatige daden en nalatigheid door bestuursorganen, met uitzondering van gevallen die onder de bevoegdheid van de hoogste bestuursrechtbank (Varhoven administrativen sad) vallen. In het domein van het civiele recht zijn er geen andere, gespecialiseerde rechtbanken. Volgens het Bulgaarse recht kan een slachtoffer van een strafbaar feit schadevergoeding van de verdachte vorderen in zowel een civiele procedure als een strafprocedure. In een strafprocedure kan een civiele vordering worden ingesteld tegen de verdachte en tegen andere personen die wettelijke aansprakelijkheid dragen voor de door het strafbare feit veroorzaakte schade. Daarbij moet in gedachten worden gehouden dat de strafrechter kan weigeren die civiele vordering in behandeling te nemen. In dat geval kan het slachtoffer een vordering instellen en zijn of haar rechten doen gelden in de standaard civiele procedure.

2 Als de gewone rechtbanken bevoegd zijn (dus als dit de rechtbanken zijn die bevoegd zijn voor dergelijke zaken), hoe kan ik dan te weten komen welke van die rechtbanken bevoegd is voor mijn zaak?

2.1 Is er een onderscheid tussen lagere en hogere gewone burgerlijke rechtbanken (bijvoorbeeld districtsrechtbanken als lagere rechtbanken en regionale rechtbanken als hogere rechtbanken), en zo ja, welke is dan bevoegd voor mijn zaak?

De districtsrechtbank (rayonen sad) is in eerste aanleg bevoegd voor civiele zaken anders dan die welke onder de bevoegdheid van een provinciale rechtbank (okrazhen sad) vallen (artikel 103 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering).

Krachtens artikel 104 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering zijn provinciale rechtbanken in eerste aanleg bevoegd voor zaken die betrekking hebben op:

het laten vaststellen van afstamming, het betwisten van afstamming, het beëindigen van een adoptierelatie, het gerechtelijk onbekwaam laten verklaren van een persoon of het laten opheffen van een gerechtelijke onbekwaamverklaring;

de eigendom van of zakelijke rechten op goederen indien de waarde van de vordering hoger is dan 50 000 BGN;

een civielrechtelijk of handelsgeschil over een bedrag van meer dan 25 000 BGN (tenzij het geschil betrekking heeft op alimentatiebetalingen, een arbeidsrechtelijke vordering of de terugvordering van niet-toegestane uitgaven);

vorderingen die, ongeacht de waarde ervan, zijn samengevoegd in één verzoek waarvoor een provinciale rechtbank bevoegd is, voor zover die vorderingen in het kader van dezelfde procedure moeten worden onderzocht;

een geschil dat op grond van andere wetgeving door een provinciale rechtbank moet worden beoordeeld.

Volgens de handelswet (Targovski Zakon) worden vorderingen die op grond van deze wet worden ingesteld om de rechten van een vennoot van een vennootschap te verdedigen, een besluit van de aandeelhouders van een vennootschap te betwisten, de oprichting van een vennootschap nietig te laten verklaren, de sluiting van een vennootschap te bewerkstelligen of insolventieprocedures in te leiden, behandeld door de provinciale rechtbank die bevoegd is in de plaats waar de vennootschap statutair is gevestigd. De bevoegde rechtbank in insolventieprocedures is de provinciale rechtbank die bevoegd is in het gebied waar ten tijde van het verzoek tot inleiding van de insolventieprocedure het hoofdkantoor van de handelsonderneming is gevestigd.

Bestuursrechtbanken zijn in eerste aanleg bevoegd voor zaken betreffende schade die is veroorzaakt als gevolg van onrechtmatige rechtshandelingen of onrechtmatig handelen of nalaten van bestuursorganen of hun werknemers.

Een in het kader van een strafprocedure ingestelde civiele vordering wordt behandeld door de rechtbank die bevoegd is voor de behandeling van het gepleegde strafbare feit.

2.2 Territoriale bevoegdheid (is de rechtbank van stad A of van stad B bevoegd voor mijn zaak?)

2.2.1 De basisregel voor de territoriale bevoegdheid

Vorderingen moeten worden ingesteld bij de rechtbank die bevoegd is in het district (rayon) waar de verweerder zijn woonplaats heeft dan wel statutair is gevestigd of zijn hoofdkantoor heeft.

Vorderingen tegen rechtspersonen moeten worden ingesteld bij de rechtbank die bevoegd is in het district waar de verweerder statutair is gevestigd. In geschillen die voortvloeien uit rechtstreekse transacties met afdelingen of filialen van rechtspersonen kunnen vorderingen ook worden ingesteld bij de rechtbank die bevoegd is in de plaats waar die afdeling of dat filiaal is gevestigd.

Vorderingen tegen de staat en overheidsinstellingen, met inbegrip van hun afdelingen en takken, moeten worden ingesteld bij de rechtbank die bevoegd is in de plaats waar de aan het geschil ten grondslag liggende juridische betrekking is ontstaan. Wanneer deze juridische betrekking in het buitenland is ontstaan, moet de vordering worden ingesteld bij de bevoegde rechtbank in Sofia.

Een vordering tegen iemand van wie de verblijfplaats onbekend is, moet worden ingesteld bij de rechtbank die bevoegd is in de woonplaats van zijn of haar advocaat of wettelijke vertegenwoordiger of, indien dat niet mogelijk is, in de woonplaats van de verzoeker. Dit geldt ook wanneer de betreffende persoon buiten Bulgarije woont. Indien ook de verzoeker buiten Bulgarije woont, moet de vordering worden ingesteld bij de bevoegde rechtbank in Sofia.

Vorderingen tegen een minderjarige of tegen iemand die niet handelingsbekwaam is, moeten worden ingesteld bij de rechtbank die bevoegd is in de woonplaats van zijn of haar wettelijke vertegenwoordiger.

Vorderingen die betrekking hebben op een erfenis, de volledige of gedeeltelijke intrekking van een testament, de verdeling van een nalatenschap of de beëindiging van een vrijwillig overeengekomen verdeling, moeten worden ingesteld bij de rechtbank die bevoegd is in de plaats waar de nalatenschap is opgevallend. Indien de overledene een Bulgaars staatsburger is, maar de nalatenschap is opgevallend buiten Bulgarije, moet de vordering worden

ingesteld bij ofwel de rechtbank die bevoegd is in de laatste woonplaats van de overledene in Bulgarije, ofwel de rechtbank die bevoegd is in de plaats waar de boedel zich bevindt.

2.2.2 Uitzonderingen op de basisregel

2.2.2.1 Wanneer mag ik kiezen tussen de rechtbank van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel) en een andere rechtbank?

Een op een contract gebaseerde financiële vordering kan worden ingesteld bij de rechtbank die bevoegd is in de plaats waar de verweerder op dat moment woont.

Alimentatievorderingen kunnen ook worden ingesteld bij de rechtbank die bevoegd is in de plaats waar de verzoeker op dat moment woont.

Werknemers kunnen een vordering tegen hun werkgever ook instellen in de plaats waar ze gewoonlijk werken.

Arbeidsrechtelijke geschillen tussen enerzijds buitenlandse personen, ondernemingen of joint ventures met statutaire zetel in Bulgarije en anderzijds buitenlandse werknemers die in Bulgarije voor hen werken, vallen onder de bevoegdheid van de rechtbanken van de plaats waar de statutaire zetel van de werkgever is gevestigd, tenzij de partijen anders zijn overeengekomen.

Arbeidsrechtelijke geschillen tussen werknemers met de Bulgaarse nationaliteit die in het buitenland voor Bulgaarse werkgevers werken, vallen onder de bevoegdheid van de rechtbanken in Sofia als de zaak tegen de werkgever wordt aangespannen, en onder de bevoegdheid van de rechtbanken van de Bulgaarse woonplaats van de werknemer als de zaak tegen de werknemer wordt aangespannen.

Een vordering wegens schade als gevolg van een onrechtmatige daad kan worden ingesteld bij de rechtbank van de plaats waar de schade zich heeft voorgedaan.

Een vordering tegen verweerders die in verschillende gerechtelijke districten wonen of gevestigd zijn, of met betrekking tot eigendommen die over verschillende gerechtelijke districten zijn verspreid, kan door de verzoeker worden ingesteld bij een rechtbank naar zijn of haar keuze in een van die districten.

2.2.2.2 Wanneer moet ik kiezen voor een andere rechtbank dan die van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel)?

Vorderingen betreffende zakelijke rechten op een goed, de verdeling van gedeeld eigendom of de vaststelling van de grenzen van of de hernieuwde vaststelling van het eigendomsrecht op een onroerende zaak, moeten worden ingesteld bij de rechtbank van de plaats waar het goed zich bevindt.

Vorderingen betreffende een akte waarin zakelijke rechten op een goed worden bevestigd en vorderingen tot verbreking, ontbinding of vernietiging van een onroerendgoedakte moeten eveneens worden ingesteld bij de rechtbank van de plaats waar het goed zich bevindt.

Vorderingen van en tegen consumenten moeten worden ingesteld bij de rechtbank van de plaats waar de consument op dat moment woont, en indien er geen huidig woonadres is, bij de rechtbank van de plaats waar de consument zijn of haar permanente adres heeft.

Vorderingen tot schadevergoeding op grond van het verzekeringswetboek (Kodeks za zastrahovaneto) die door de benadeelde persoon zijn ingesteld tegen een verzekeraar, vorderingen tegen het garantiefonds (Garantsionen fond) en vorderingen tegen het nationaal bureau van Bulgaarse motorrijtuigenverzekeraars (Natsionalno byuro na balgarskite avtomobilni zastrahovateli) moeten worden ingesteld bij de rechtbank van de plaats waar de eiser zijn of haar permanente adres of statutaire zetel had op het moment van de verzekerde gebeurtenis of bij de rechtbank van de plaats waar de verzekerde gebeurtenis heeft plaatsgevonden.

Een vordering tot vergoeding van schade die het gevolg is van een strafbaar feit met het oog op gelijktijdige behandeling in de strafprocedure moet worden ingesteld bij de rechtbank waar de strafrechtelijke vervolging is ingesteld.

2.2.2.3 Mogen de partijen zelf een rechtbank aanwijzen die normaal gezien niet bevoegd zou zijn?

In beginsel kan een wettelijk bepaalde rechtsbevoegdheid niet worden gewijzigd bij overeenkomst tussen de partijen.

De partijen in een geschil over onroerende goederen kunnen echter afwijken van de regels van territoriale bevoegdheid door de bevoegdheid bij overeenkomst aan een bepaalde rechtbank toe te kennen. Dit is echter niet mogelijk als de vordering betrekking heeft op zakelijke rechten op een onroerend goed, de verdeling van gedeeld eigendom, de vaststelling van de grenzen van een onroerend goed, herstel van eigendomsrechten op een onroerend goed, een akte waarin zakelijke rechten op een onroerend goed worden bevestigd, of de verbreking, ontbinding of vernietiging van een onroerendgoedakte.

In vorderingen op het gebied van consumentenbescherming en arbeidsrechtelijke vorderingen zijn overeenkomsten tussen de partijen inzake de toewijzing van rechterlijke bevoegdheid slechts geldig indien deze zijn gesloten nadat het geschil is ontstaan.

De partijen bij een geschil over een eigendom kunnen het geschil laten beslechten via arbitrage, tenzij het geschil betrekking heeft op zakelijke rechten, onroerende goederen, alimentatiebetalingen of arbeidsrechtelijke aangelegenheden. Om een arbitrageprocedure in te leiden, moeten alle betrokken partijen een speciale arbitrageovereenkomst (arbitrazhno sporazumenie) sluiten. Het arbitragehof kan gebruikmaken van alle relevante bronnen van het internationaal recht en van een specifieke Bulgaarse bron: de wet inzake arbitrage in internationale handelsgeschillen (Zakon za mezhduнародniya targovski arbitrazh).

Volgens deze wet houdt een arbitrageovereenkomst in dat alle betrokken partijen een arbitragehof verzoeken om alle of een deel van de geschillen die tussen hen kunnen of zijn ontstaan binnen een bepaalde contractuele of niet-contractuele relatie te beslechten. De overeenkomst kan de vorm hebben van een arbitrageclausule in een andere overeenkomst, maar kan ook een afzonderlijke overeenkomst zijn. Een arbitrageovereenkomst moet een schriftelijke overeenkomst zijn. Een arbitragehof kan een permanente instelling zijn of kan worden opgericht om een specifiek geschil te beslechten. Een arbitragehof kan buiten Bulgarije bijeenkomen als een van de partijen normaal gesproken buiten Bulgarije is gevestigd of haar statutaire zetel of hoofdkantoor buiten Bulgarije heeft.

3 Als een gespecialiseerde rechtbank bevoegd is, hoe kan ik dan te weten komen tot welke rechtbank ik mij moet wenden?

De enige gespecialiseerde rechtbanken in Bulgarije met rechtsbevoegdheid voor civielrechtelijke geschillen zijn de bestuursrechtbanken.

Vorderingen tot schadevergoeding tegen uitvoerende overheidsorganen kunnen worden ingesteld bij de bestuursrechtbank van de plaats waar de schade is ontstaan of van de plaats waar de benadeelde partij op dat moment woont of gevestigd is; wanneer vorderingen worden gevoegd om de administratieve handeling zelf te betwisten, moeten ze worden ingesteld bij de rechtbank die bevoegd is in de plaats waar de appellant woont of is gevestigd (artikel 133, lid 5, van het wetboek bestuursprocesrecht (Administrativno protsesualen kodeks)).

Voor alle bestuursrechtelijke zaken zijn de bestuursrechtbanken bevoegd, met uitzondering van zaken waarvoor de hoogste Bulgaarse bestuursrechtbank (Varhoven administrativen sad) bevoegd is. Deze rechtbank is in eerste aanleg bevoegd voor beroepen tegen: een verordening van een andere overheidsinstantie dan een gemeenteraad, een verordening van de ministerraad, de premier, een vicepremier of een minister, een besluit van de hoge raad van justitie, een verordening van de Bulgaarse nationale bank en elke andere verordening waarvoor de wet bepaalt dat de hoogste Bulgaarse bestuursrechtbank in eerste aanleg bevoegd is.

Laatste update: 10/09/2021

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJV-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJV en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.